

האגלה

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [כנ]

כ' סיון תשפ"ו 1628 (שנה לא')

ההפטרות: "וישלח יהושע" (יהושע ב')

פרשת שלח - כך

"שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען" (יג, ב)

"שלח לך" - לדעתך, אני איני מצוה לך אם תרצה שלח. (רש"י)

ויש להבין מדוע הקב"ה נתן למשה רבינו יד חופשית לשלוח את המרגלים, וכדברי רש"י אם תרצה תשלח, והרי הקב"ה צופה הכל מראש, וידע את הנזק והבכיה לדורות שייצמחו מכך, אם כן מדוע לא מנע את שליחת המרגלים?

והתשובה: ה' הוא ארך אפים כפי שמובא (יד, יח): "ה' ארך אפים ורב חסד נשא עוון ופשע" - ומבאר רש"י שה' מאריך אפו ואינו ממחר להיפרע מהאדם שמא יעשה תשובה. ולכן הקב"ה נוהג בסבלנות עם בני אדם ואינו מענישם עד שתתמלא סאתם אע"פ שיודע את אשר יעשו ויכשלו (ע"פ גמ' סוטה ט).

אף אנו צריכים ללמוד ממידותיו של הקב"ה ולנהוג בסבלנות גם כלפי הסובבים אותנו, וכל שכן שאנו לא מוצאים כל צד זכות כלפיהם. וקל וחומר כשאנו נמצאים בכביש, שם צריך הרבה סבלנות ועין טובה.

"ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא" (יד, א)

אחרי שעם ישראל שמעו מהמרגלים את דיבת הארץ ורעותיה, הם בכו בלילה ההוא ומאותה שעה נגזר עליהם חורבן בית המקדש שהרי ליל תשעה באב היה אותו הלילה, אמר להם הקב"ה: 'אתם בכיתם בכיה של חינום ואני אקבע לכם בכיה לדורות' (גמ' תענית כט).

נתאר לעצמנו, אם במקום לבכות היו ישראל מתאזרים בסבלנות ומחכים לישועת ה' שיושיעם כפי שהצילם עד כה מאויביהם ויכניסם לארץ ישראל כפי שהבטיחם - וודאי גם שיקיים וכי הם לא לבד אלא בידי הרחומות של הקב"ה. אם כן, מה מקום לבכי שבגללו הגיע חורבן בית המקדש הראשון והשני?

מעשה שהיה

הסבלנות משתלמת

אברך תלמיד חכם, אירס את בתו בשעה טובה ומוצלחת והתחייב לצד השני

סכום כסף גבוה, בה בשעה שלא היה לו כסף אפילו לדברים המינימליים ביותר. מכריו יעצו לו לנסוע לניו-יורק כדי לאסוף כסף עבור מצות הכנסת כלה.

לפני שנסע, נכנס לביתו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ושאל את דעתו, מה הוא אומר על הרעיון שייסע לניו יורק? הרב שטיינמן השיב: "בסדר, זה רעיון טוב, ואני אתן לך גם ברכה וגם עצה: דבר ראשון - תזכור שצריכים לקבוע עיתים לתורה גם כשנמצאים באיסוף כספים להכנסת כלה. אנשים נוסעים לחו"ל, עסוקים בגיוס כספים, שוכחים מעצמם, ויכולים לא לפתוח דף גמרא בכלל. אז תזכור ותעמוד על כך בעקביות: אין יום בלי לימוד גמרא!!

דבר שני - תזכור, ואני יודע שזה קשה מאוד, להודות למי שנתן לך חצי דולר כמו למי שנתן לך חמשת אלפים דולר. בדרך כלל יש נטייה אצל המקבלים להתרעם בליבם ואולי אף בפיהם על מי שנתן להם חצי דולר, ויש כאלו שמקצינים וזורקים את מה שקיבלו בחזרה... ואני מייעץ לך שגם במקרה כזה

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * שעון קיץ * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:48-7:45 * סוף זמן ק"ש 8:23-8:23
כניסת שבת: 7:25 יציאת שבת: 8:16 יציאת ש"ת: 9:12

תנודה לנותן בפה מלא. צריך לדעת להודות ולהכיר טובה – לא משנה מהו הסכום".
הוא טס לחו"ל ובמשך שלושה שבועות הסתובב הלוך ושוב ולא הצליח לאסוף כסף אפילו כדי לממן את עלות כרטיס הטיסה שלו, אלף מאתיים דולר.

הוא היה שבור ורצוץ, בעוד שבוע עליו לחזור ארצה, והוא עדיין רחוק מאיסוף הסכום הדרוש. בצר לו, שפך את לבו לפני יהודי אמריקאי, וזה אמר לו: "תקשיב לעצתי. קצת יותר רחוק מכאן יש שכונת יוקרה. אמנם זה לא סגנון האנשים שאתה מכיר, חלקם הולכים אפילו בלי כיפות, אבל תלך לשם, אולי שם תהיה לך סיעתא דשמיא, יש שם הרבה כסף ומגיעים לשם פחות אנשים".

הוא הגיע לשם. אבל אם בבורו פארק או בקווינס עוד פותחים דלתות, שם אין גישה לדלתות בכלל. הכל מרושת בשערי ברזל, מצלמות ואינטרקום. הוא לחץ וניסה וכלום. לא פתחו לו אפילו שער אחד.

ממש לפני שהתייאש לגמרי, לחץ באינטרקום שהיה מותקן על אחד השערים, והשער נפתח. בעל הבית, עשיר מופלג, פתח לו את השער. הוא התחיל להיכנס, מטר – שניים, ופתאום זינק לעברו כלב אמתני וקיבל את פניו בנביחות רמות. נשמתו כמעט פרחת. הוא אמר בליבו: 'מילא לא יהיה כסף, אך שהילדים שלי לא יהיו יתומים...!'

הוא התחיל לרוץ החוצה כשבעל הבית צועק לו באינטרקום: "למה אתה בורח? אינך יודע שכלב נובח אינו נושף? חזור בחזרה. אני רואה אותך במסך. אל תדאג. הכלב פשוט לא מכיר אותך, הוא לא יעשה לך כלום. כנס, אני נמצא פה בכניסה".

הוא נעמד בדלת, הסתכל פנימה ועיניו חשכו. בעל הבית ישב בכורסה כשרגליו מונחות על השולחן, כמו פריץ, והוא עמד ככה בכניסה, לא יודע מה לעשות. העשיר פנה אליו ושאל: 'ר' איד מה אתה רוצה?' הוא התחיל לספר: 'אני אברך כולל מבני ברק, אירסתי בת, התחייבתי, ואין לי בשביל הדברים המינימליים. אני צריך עזרה, זו מצוה של הכנסת כלה', סיים.

העשיר השיב לו: 'אה, נכון, נכון, זה דבר גדול הכנסת כלה, והוציא מהארנק שלו שטר של 10 דולר, קרא בשם של הכלב שלו, וכשהכלב ניגש אליו, הוא שם לו בתוך הפה את השטר, ואמר לו: 'לך תן לו...! הכלב ניגש עד אליו, עם הכסף.

הוא הרחר בליבו: "כזאת שפיכות דמים לא עברתי מעולם! מינימום של כבוד התורה אין לו. עומד לפני יהודי במצוקה, ככה להשפיל אותו? להכניס לו עשרה דולר, שלושים וכמה שקלים, בתוך פה של כלבי? אבל אז הוא נזכר במה שאמר לו הרב שטיינמן, לדעת להודות על חצי דולר כמו על חמשת אלפים דולר. הוא גייס את כל כוחות הנפש שלו, ואמר: 'תודה רבה, יישר כוח, איזה מצוה, איזו זכות'.

והוסיף ואמר: "לפני שבאתי אליך למדתי את דברי הגמרא (בבא קמא טו ע"ב): רבי נתן אומר שאסור לאדם לגדל כלב רע בתוך ביתו שנאמר 'ולא תשים דמים בביתך'. כשלמדתי את הגמרא התפלאתי: אם כתוב שאסור לגדל כלב רע – משמע שיש כלב טוב. ולא הבנתי: מה זה כלב רע ומה זה כלב טוב? אבל עתה, כשהגעתי אליך הביתה, זכיתי ב'ה להבין את עומק דברי רבי נתן: יש כלב רע אבל יש גם כלב טוב. הכלב שלך זה לא סתם 'עוד כלב', זה 'כלב טוב' שעליו רבי נתן רומז! כלב שזוכה לעשות מצות הכנסת כלה, כלב ששותף בחסד. לא זו בלבד שאתה עושה צדקות וחסדים, אלא אתה גם משתף את הכלב שלך במצוות. כלבך הוא כלב טוב שאולי באמת אפשר לגדל בתוך הבית".

העשיר שמע את הדברים ואמר: "תקשיב! עוד לא סיימת איתי, תעשה לי טובה. מול הווילה שלי, ממש מעבר לכביש, יש ווילה ענקית, אחוזה, שהשער שלה תמיד פתוח. תיכנס, תדפוק בדלת, יפתח לך יהודי, ותגיד לו שאתה רוצה להגיד לו את דבר התורה שאמרת לי עכשיו".

הוא חשב בליבו: "מה הוא רוצה ממני? נהייתי פה עכשיו עבד נרצע שלו? נתן לי שלושים ומשהו שקלים, בכזאת צורה משפילה, והוא עוד מבקש ממני להגיד את דברי התורה שלי למישהו אחר?", אבל נזכר בדברי הרב שטיינמן וצ"ל שאמר להודות על חצי דולר כמו על חמשת אלפים דולר, ואם היו נותנים לו 5,000 דולר הוא היה רץ לא רק מעבר לכביש אלא גם לשכונה מרוחקת, והעשיר בסך הכל ביקש ממנו לחצות את הכביש ולהגיד את הדבר תורה למישהו..."

"בחפץ לב אמלא את בקשתך" אמר, וניגש לוויילה ודפק. פתח לו יהודי מבוגר מאוד: "כן, ר' יהודי, מה אתה רוצה?", "האמת היא שבאתי מבני ברק לניו יורק משום שאירסתי בת, וההוצאות כבדות עלי,

בלית ברירה עלי לשתף את עם ישראל במצות הכנסת כלה. אבל לפני כן יש לי בקשה: האם אתה מוכן לשמוע דבר תורה קצר שחידשתי לפני כמה שעות? חשוב לי להשמיע לך את זה".

"בחפץ לב, תמיד אני שמח לשמוע דבר תורה", והוא סיפר לו את כל שקרה בוויולה ממול, איך בעל הבית הניח עשרה דולר בפה של הכלב שלו ושלה אליו, "ואז הבנתי שיש 'כלב רע' ויש 'כלב טוב' שעושה צדקה, ושותף בעשיית חסד. וכשאמרתי שם את החידוש לבעל הבית, הוא שלח אותי אליך – וביקש שאגיד לך את דבר התורה הזה".

"תעשה לי טובה תלך לעשיר הזה שגר ממול, שדרך אגב הוא החתן שלי, ותגיד לו שאני קורא לו".

"טוב", הוא הסכים בלית ברירה ואמר לעצמו: "התחלתי לעבוד פה בשירות שליחויות"...

הוא חזר לוויולה הראשונה ואמר לבעל הבית: "אני מבין שזה חמיק, ולא גילית לי. הוא קורא לך".

"הוא קורא לי?", "כן".

הוא פתח בריצה לכיוון הוויולה של חותנו. כשהאברך אחריו. לא מבין מה קורה? כשנכנס, ראה את השניים מתחבקים ומתנשקים, ודמעות זלגו מעיניהם והרגיש שהוא נמצא בתוך סרט.

הם ראו את פליאתו והעשיר הסביר: חמי הוא מהדור הישן. הוא גדל במשפחה חרדית, שלא רואים אצלם כלבים בבית ותמיד היה אומר: 'אצלנו במשפחה מגדלים ילדים ולא כלבים'. אמרתי לו: 'עם כל הכבוד שאני רוחש כלפיך, אתה לא תיכנס לתוך החיים שלי ולא תגיד לי מה לעשות, אני מגדל כלב, וקניתי כלב. חמי מאוד התרגו, ומזה שנתיים שאנחנו לא מדברים. ברגע שאמרת לו שיש משמעות בגמרא שיש כלב רע ויש כלב טוב, והכלב שלי זה לא הכלב הרע שחז"ל דיברו עליו ואמרו שאסור לגדלו, הוא נרגע וקרא לי, והוסיף: 'הכל בוכותך! אחרי שנתיים הִצְלַחְתָּ לְאַחַד את המשפחה'. הם הורו לו לשבת והלכו למטבח והסתודדו ביניהם, ולאחר כמה דקות הם חזרו עם פנקס צ'קים. כשהזקן כתב לו צ'ק על סך 18,000 דולר!

הוא שב ארצה, ונסע לרב שטיינמן, לספר לו את כל הסיפור. שאל אותו הרב שטיינמן: "נו? מה למדת מהסיפור הזה?", "מה שראש הישיבה אמר, לדעת להודות לכל בן אדם, גם אם זה לא נחמד והדבר כרוך בקושי. אולי ציפיתי ליותר, אולי הוא אכזב אותי – אבל סוף כל סוף הוא עשה לי טובה ואני חייב לו הכרת הטוב, וצריך לומר יפה 'תודה', שהרי הוא לא חייב לי כלום".

"אני למדתי מהסיפור משהו אחר לגמרי", אמר הרב שטיינמן. "אני למדתי מהי העוצמה של קביעות עיתים לתורה! זו הרי היתה העצה הראשונה שיעצתי לך, ואתה אכן קבעת עיתים לתורה, למדת גמרא, ובדיוק סיבבו משמים שתלמד את הגמרא שתעזור לך באיסוף הכספים. על מה זה 'יושב'? על קביעות עיתים לתורה! הוא אשר אמרתי לך: לא לוותר על דף גמרא, ויהי מה".

ולעניות דעתי הייתי מוסיף דבר שלישי שאפשר ללמוד מהסיפור, שמי שיפנים אותו, בעז"ה יצא ברכוש גדול והחיים שלו יהיו קלים ונעימים יותר.

לפעמים ישנם דברים שלא הולכים לפי מה שאדם רצה ותכנן. זה יכול להיות בנושא שידוכים, עבודה, חינוך ילדים... כל מיני דברים שהולכים הפוך, ואז אדם מרגיש קושי גדול.

עלינו לזכור: יש לנו אבא טוב בשמים. לעתים צריך סבלנות, לא כל מה שנראה כרגע חושך הוא באמת חושך. יחלוף זמן ונבין שבכלל זה לא היה שחור, אלא רוד. הקב"ה מנסה אותנו ומחכה לראות איך אנחנו עומדים בניסיון, איך אנחנו מתמודדים עם מה שנראה כרגע חשוך.

(דירשו)

הלכות מידת הסבלנות [נ]

פינת ההלכה

א. מידת הסבלנות, היא יכולת האדם להתאפק, להכיל מצבים לא נעימים, לדחות סיפוקים ולהמתין ברוגע. היא מהווה היפך למידת הכעס והפזיזות ומאפשרת התמודדות עם לחצים ועיכובים תוך שמירה על יציבות ושפיות (פניני פרשת שזעו גליון 135 הרה"ג אשך קובלסקי) ונצרכת בכל תחומי החיים (פלא יועץ ע' סבלנות).

ב. כיצד נוכל לנהוג בסבלנות כלפי אנשים אחרים? על זה אומר הלל הזקן (פרקי אבות פ"ג מ"ד): "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו", כלומר גלו חמלה, כנסו לנעלי האחר, תרגישו ותחונו מה שהוא עובר, כי שום דבר לא אישי נגדכם, אנשים אומרים דברים מתוך ההתמודדות שלהם והכלים

שעומדים לרשותם. וכשאנו נבין זאת נוכל להיות סבלניים כלפי האחר, ולהכיל אותו.

סבלנות בדרכים

ג. סבלנות בדרכים, היא היסוד ולב ליבה של הזהירות בדרכים, היא מפחיתה סיכונים הנובעים מלחץ, מונעת דחף לעקוף או לנסוע במהירות מופרזת. היא כוללת שמירה על מרחק, התחשבות בהולכי רגל ומתן זכות קדימה. ומצד השני מונעת מהולך רגל לקפוץ לכביש, לעבור באדום מחוסר סבלנות וכדו'.

הסבר: כשאדם מתגבר על יצרו ומתנהג בסבלנות, באותה שעה הוא עושה נחת רוח עצומה לה', ועל זה נאמר במשנה באבות (פ"ד לו) "איזהו גיבור הכובש את יצרו" (חובת אלם בעולמו ח"א עמ' 61).

ד. נהג שהרכב שלפניו נוסע לאט מדי לטעמו והוא רוצה לעקופו מחוסר סבלנות בצורה לא חוקית כגון: לעקוף בקו רציף, נצמד לרכב שלפניו ללא שמירת מרחק הראויה כדי לאלצו לזוז מהדרך, או נוהג במהירות מופרזת ועוקף מבלי לאותת – **אסור לו לנהוג כן**, אלא העקיפה צריכה להיעשות מתוך שיקול דעת ואם אי אפשר אז לא יעקוף וישתדל לנסוע ברגיעות.

ה. נהג שמתקרב למעבר חציה צריך לתת זכות קדימה להולכי רגל אולם בשל חוסר סבלנותו הוא אינו עוצר ואדרבא מרשה לעצמו להאיץ את המהירות ולעקוף את הולך הרגל שעובר במעבר חציה באותו הזמן – **אסור לו לעשות כן**. חובה עליו לנהוג בסבלנות ולתת להולך רגל לעבור ורק אז ימשיך לנסוע.

נהג יקר! דע לך שהזמן שאתה רוצה לחסוך ולכן אתה לא עוצר, אתה עשוי לשלם במחיר יקר של תאונה ואז תצטרך לבזבז הרבה הרבה זמן במקרה הטוב וייסורי מצפון שיטחנו אותך על שיכולת למנוע אם היית "מבזבז" מזמנך ומאפשר להולך רגל לעבור בבטחה.

ו. כשנהג מחפש מקום חניה ומחוסר סבלנות הוא מחנה את רכבו במקום שמסומן באדום לבן - שאסור בחניה, הוא מסכן בזה את נהגי הרכבים שעוברים. וכשהוא חונה על המדרכה שמיועדת להולכי רגל, הוא מסכן בזה את הולכי הרגל שנאלצים לרדת לכביש על מנת שיוכלו לעבור – **אסור לו לעשות כן**.

ז. כשנהג מתקרב לרמזור שמתחיל להתחלף מירוק לאדום ומחוסר סבלנות שיצטרך להמתין לירוק הבא, הוא מאיץ את מהירות הרכב כדי להספיק לעבור בירוק שכבר איננו ובפועל עובר באדום ומסכן בזה את הולכי הרגל שחוצים ואת הרכבים שנוסעים – **אסור לו לעשות כן**.

ח. כשהולך רגל רוצה לחצות את הכביש במעבר חציה ובמקום להמתין עד שהמכוניות יעצרו לו הוא קופץ לכביש מחוסר סבלנות ומסכן בזה את עצמו כי הוא עלול להיפגע – **אסור לעשות כן**.

ט. כשהולך רגל רוצה לחצות את הכביש במקום שיש רמזור, והרמזור אדום ובמקום לחכות לרמזור שיתחלף לירוק ולעבור הוא קופץ לכביש בחוסר סבלנות ועובר באדום ובכך מסכן את עצמו ואת הרכבים שעוברים – **אסור לו לעשות כן**.

כיצד רוכשים את מידת הסבלנות בדרכים?

י. נהג רכב שנמצא בלחץ של זמן, כל אירוע קטן עלול להוציאו משלוות רוחו ומביאו לקוצר רוח ולנהיגה מסוכנת בכביש, לכן ישתדל לצאת מהבית מוקדם יותר תוך שהוא לוקח בחשבון עיכובים שעשויים להיות בדרך ליעד (חובת אלם בעולמו ח"א עמ' 61).

דוגמא מעשית: אם לפני שיוצא לדרך הוא בודק במפות של "גוגל", ומקבל טווח זמנים להגיע ליעד – ייקח בחשבון את הזמן הארוך, ואם בודק ב"ווז" – יוסיף עליו זמן.

יא. כדאי לנהג לשמוע שיעור תורני תוך כדי נסיעה [באופן שאינו מסיח את דעתו מהנעשה בכביש ולא מפריע לנהיגה] שתוכן רוחני מביא לאדם רגיעות וסבלנות ומרחיק אותו מפזיזות ועצבנות (חובת אלם בעולמו ח"א עמ' 61).

כמו כן אפשר לשמוע מוזיקה רגועה שיכולה לתרום לנסיעה רגועה [לא כדאי להאזין לחדשות ארוכות הגורמות רק ללחץ ולחוסר סבלנות].

יב. נהג צריך להפנים שכל עיכוב בדרך הוא מאת ה' – הזמן בו אדם צריך להגיע ליעדו נקבע מראש בשמים, ואין בכוחו של האדם או אנשים אחרים להשפיע. לכן יש להשלים עם העיכובים ולדעת ש"סחיתת הדוושה" לא תקצר את משך הנסיעה אשר נקבע בשמים.

לכן כשיש עיכובים אין מקום לכעס, אלא להתחזקות בהשגחה פרטית. (חובת אלם בעולמו ח"א עמ' 62).

יג. ישנן אדם לעצמו שכל מה שהקב"ה עושה עימו זה לטובתו, אם מצד שהוא מנסה אותו לראות איך יתנהג ולבדוק את מידת הסבלנות והאמונה שלו בה', ואם ממש כדי להצילו מתאונה שעתידה להתרחש וכדו'.

העלון מוקדש לחייוג הגון לאורן ידידי בן נאוה ולפרנסה טובה וברווה

טל': 08-8644452 אתר העלון: alohhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מס' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46